

BIJLAGE 3

Oproep tot het indienen van voorstellen voor energieconsulentenprojecten 'Proefprojecten voor de overstap naar een voordeligere leverancier'

Op initiatief van de Vlaamse minister bevoegd voor het energiebeleid, Zuhail Demir, en ter uitvoering van artikel 7.2.16 van het Energiebesluit van 19 november 2010 bevat deze bijlage een oproep tot het indienen van projectsubsidieaanvragen voor het uitvoeren van een energieconsulentenproject 'Proefprojecten voor de overstap naar een voordeligere leverancier'.

Algemeen kader

In de vrijgemaakte energiemarkt voor elektriciteit en aardgas is het vandaag erg eenvoudig om over te stappen naar een andere leverancier voor elektriciteit of aardgas. De consument kan voor een verkenning van het aanbod beroep doen op meerdere online tools zoals de CREG-scan en de V-test van de VREG. Wie van leverancier wilt veranderen, moet enkel een contract met een andere leverancier tekenen. Men moet het lopende contract niet zelf opzeggen noch een verbrekingsvergoeding betalen. De nieuw gekozen leverancier regelt alles. Na een opzegtermijn van 1 maand gaat het nieuwe contract in.

Sinds de liberalisering van de energiemarkt in 2007 zijn in België meer dan 900.000 huishoudens nooit van elektriciteitscontract veranderd, voor aardgas gaat het over 400.000 huishoudens. Zij worden bevoorradt via zogezegde slapende contracten, die vandaag de dag niet meer aangeboden worden, maar automatisch worden verlengd. Tussen dit soort contracten en de huidige contracten zitten de hoogste prijsverschillen. 15% van de bevolking laat zich tegenhouden uit angst om een verbrekingsvergoeding te moeten betalen, die al vele jaren is afgeschaft. Het feit dat heel wat gezinnen teveel betalen voor energie is des te opmerkelijker omdat de gemiddelde energieprijzen in 2020 net sterk gedaald zijn ten opzichte van de drie voorgaande jaren.

Bovendien wordt vastgesteld dat de huishoudens die een nieuw contract afsluiten niet automatisch voor het goedkoopste aanbod kiezen. Meer dan 2,23 miljoen Belgische huishoudens hebben een elektriciteitscontract dat tot de 10 duurste producten op de markt behoort. Wat aardgas betreft, hebben meer dan 1,2 miljoen huishoudens een contract dat tot de 10 duurste producten op de markt behoort. In totaal zouden ruim een miljoen Belgische huishoudens jaarlijks meer dan € 500 kunnen besparen op hun energiefactuur. Voor het Vlaamse Gewest bepaalt de VREG periodiek de gemiddelde besparing. In november 2020 kon een gezin gemiddeld € 133,41 besparen door te kiezen voor het goedkoopste elektriciteitscontract. Voor aardgas bedroeg het besparingspotentieel van een gezin gemiddeld € 323,70. Gezinnen die elektriciteit en/of aardgas verbruiken aan het sociale tarief, hebben uiteraard geen financieel voordeel bij de overstap naar een andere leverancier. Ook voor gezinnen die een woning huren in een gebouw met een gedeelde meter en daardoor geen leveringscontract op naam hebben, is een overstap niet mogelijk.

Het verlagen van de energiefactuur is een effectief middel om energiearmoede tegen te gaan, en kadert in een bredere strategie die de Vlaamse Regering in 2016 uittekende in de vorm van het Energiearmoedeprogramma. Dit programma bestaat uit 34 acties om energiearmoede niet enkel structureel te bestrijden, maar ook te voorkomen. Een deel van de acties focust op het structureel verbeteren van de energieprestatie en van de woonkwaliteit via BENOveren (= beter renoveren). Het programma is een onderdeel van het Renovatiepact en draagt ook bij tot de Vlaamse langetermijnrenovatiestrategie 2050. Die stelt als doel dat bestaande woongebouwen uiterlijk in 2050 een vergelijkbaar energieprestatieniveau moeten behalen als nieuwbouwwoningen met vergunningsaanvraag in 2015. Deze langetermijndoelstelling betekent dat tegen 2050 het gemiddelde EPC-kengetal wordt verlaagd met 75%. Op de gehanteerde EPC-schalen met energielabels (A tot F), komt dit overeen met label A (EPC-kengetal 100). Deze doelstelling wordt nog verder gedifferentieerd naar woningtypologie.

Om de snelheid van de renovatiegolf op te drijven en om eigenaars te ondersteunen bij de uitvoering van renovaties, zijn ondersteunende instrumenten beschikbaar in de vorm van premies, leningen en begeleiding in energiehuizen. Specifiek voor kwetsbare huishoudens zijn er verhoogde energieprijzen, renteloze renovatieleningen, noodkoopleningen en gratis energiescans. Tijdens de energiescan worden niet alleen de woning en het gedrag doorgelicht op mogelijke energiebesparing, maar wordt ook de factuur gescreend. Als wordt vastgesteld, op basis van de V-test, dat er voordeligere alternatieven zijn, kan een vervolgspraak worden gemaakt om onder begeleiding de overstap administratief te regelen.

Sinds enkele jaren organiseert Herwin!, de koepel van de Energiesnoeiërs, in november een switchcampagne. Gedurende een beperkte periode kunnen lokale organisaties een loket organiseren waar mensen terecht kunnen voor informatie en begeleiding door energiesnoeiërs bij de zoektocht naar een goedkopere energieleverancier. De voorbije drie jaar vonden al meer dan 1300 mensen hun weg naar deze loketten. In sommige steden en gemeenten zijn ook vaste zitdagen voorzien bij OCMW's of gemeentehuizen.

Dit soort besparingen zijn cruciaal om het risico op energiearmoede terug te dringen, vooral nu veel mensen noodgedwongen technisch werkloos zijn geworden door de gevolgen van de coronacrisis. Daarnaast kan de overstap naar een goedkopere leverancier ook een stimulans betekenen voor hernieuwbare energie, aangezien doorgaans minstens de helft van de voordeligste contracten groene elektriciteit betreft.

In dit verband voorziet de Beleidsnota Energie 2019-2024 het volgende initiatief:

'We zetten proefprojecten op waarbij op basis van de gegevens verzameld tijdens de energiescans, gerichte acties voor het overstappen naar een voordeligere leverancier en/of de uitvoering van energiebesparende investeringen onder coördinatie van de energiehuizen worden uitgevoerd en breiden die mits bewezen succes uit.

Deze oproep heeft betrekking op het opzetten van proefprojecten voor de overstap naar een voordeligere leverancier.

Algemene voorwaarden

Enkel energiehuizen kunnen als promotor een subsidieaanvraag indienen. Ze kunnen voor de uitvoering samenwerken met niet-commerciële instellingen en/of publiekrechtelijke rechtspersonen. De promotor dient het projectvoorstel in, coördineert het project en draagt er de eindverantwoordelijkheid voor.

De steun voor een energieconsulentenproject 'Proefprojecten voor de overstap naar een voordeligere leverancier' wordt toegekend in de vorm van een subsidie voor personeels-, werkings- en investeringskosten die direct en uitsluitend verbonden zijn aan het project.

Voor de bepaling van het subsidiebedrag geldt het volgende:

- Personeelskosten kunnen worden aanvaard voor maximaal 1 VTE op jaarbasis;
- Aanvaarde personeelskosten worden voor 100% gesubsidieerd;
- Voor werkings- en investeringskosten wordt een forfait van maximaal 15% van de subsidie voor de aanvaarde personeelskosten toegekend;
- Een energieconsulentenproject 'Proefprojecten voor de overstap naar een voordeligere leverancier' heeft een duur van maximaal één jaar;
- De totale subsidie bedraagt per project maximaal 75.000 euro;
- 10% van het toegekende subsidiebedrag is gebonden aan het behalen van een minimaal resultaat (zie verder).

Budgettaire enveloppe

De globale subsidie-enveloppe voor deze oproep bedraagt 150.000 euro voor twee proefprojecten voor een werkingsperiode van één jaar.

Beleidsaccenten

In 2019 veranderde 28% of 537.009 van de Vlaamse huishoudens die aardgas verbruiken van leverancier. Voor elektriciteit ging het om 25% of 715.049 gezinnen. Ondanks de toenemende bewustwording en de daling van de energieprijzen in 2020, blijven nog zeer veel gezinnen een te hoge prijs betalen voor hun energie. De CREG pleitte recent voor de afschaffing van slapende verlengingscontracten en voor vereenvoudigde contractuele voorwaarden. In december 2020 kondigde de CREG aan om in 2021, naast een sensibiliseringscampagne via sociale media, gerichte maatregelen te zullen ontwikkelen voor het sensibiliseren van organismen die het dichtst bij kwetsbare huishoudens staan, bijvoorbeeld de energieraadgevers van de OCMW's.

Om dit potentieel aan relatief eenvoudige besparingen te realiseren, wenst Vlaams minister van Energie Demir proefprojecten op te zetten om de overstap naar een voordeligere leverancier te faciliteren.

Uit de jaarlijkse marktmonitor van de VREG blijkt dat 40% van de Belgische huishoudens overweegt om het komende jaar van leverancier te veranderen, en dit wilt doen voor een gemiddelde besparing van 135 euro. Aan de hand van een brede informatie- en sensibiliseringscampagne waarbij instrumenten zoals de V-test in de kijker gezet worden, lijkt het haalbaar om het aantal overstappen met minstens 5% te laten stijgen op 1 jaar. Voor elektriciteit zou dit neerkomen op 35.500 extra switches, bij aardgas op 26.850.

Voor wie niet zelfstandig kan of wil overstappen kan extra begeleiding worden voorzien in de vorm van een uitgebreidere versie van de energieloketten uit de beschreven switchcampagne. Daarbij is het de bedoeling de door de CREG aangekondigde sensibiliserende maatregelen in te zetten als hefboom, naast de bestaande Vlaamse instrumenten zoals de V-test en de energiescans, in het bijzonder het type opvolgscan voor begeleiding bij leverancierswissel.

Deze twee pijlers, een eerder algemene campagne gecombineerd met gerichte begeleiding bij de overstap, vormen de basis voor de twee proefprojecten.

De oproep is gericht op het indienen van projectvoorstellen die bijdragen tot de volgende prioritaire beleidsdoelstellingen:

- Het verhogen van het aantal huishoudelijke afnemers dat overstapt naar een voordeligere leverancier, met speciale aandacht voor mensen bij wie reeds een energiescan werd uitgevoerd en voor afnemers met zogenaamde slapende en erg dure contracten die nog nooit zijn veranderd van leverancier;
- Huishoudens die daar nood aan hebben begeleiding op maat bieden bij de overstap naar een voordeligere leverancier;
- Het stimuleren van afnemers om naar aanleiding van een switch te kiezen voor groene elektriciteit aangezien doorgaans minstens de helft van de voordeligste contracten hernieuwbare elektriciteit betreft;
- Het informeren van de begeleide huishoudens over doelgroepgerichte maatregelen, premies en energieleningen waarvoor zij in aanmerking komen;
- Inbedding van deze dienstverlening in de werking van de energiehuizen en afstemming met de energiescans met als doel wederzijdse versterking.

De te bereiken doelgroepen en aan te bieden dienstverlening

In het kader van deze oproep worden voorstellen van energiehuizen verwacht voor proefprojecten die voor de doelgroep van huishoudens met een leveringscontract voor

aardgas of elektriciteit de overstap naar een voordeliger leverancier begeleiden, en daarbij minstens de volgende diensten aanbieden:

- Het opzetten van een brede informatie- en sensibiliseringscampagne met het oog op een groei in het aantal huishoudens dat op jaarbasis overstapt naar een voordeligere leverancier. Indien er in het kader van deze call nog een tweede project wordt goedgekeurd, wordt deze campagne bij voorkeur gezamenlijk en in overleg met het VEKA opgezet;
- Het in samenwerking met energiehuizen en energiescanbedrijven opzetten van lokale campagnes die gezinnen begeleiden bij de daadwerkelijke overstap naar een voordeligere leverancier. Een belangrijke focus ligt daar op huishoudens waar reeds een energiescan werd uitgevoerd maar die nog niet overstapten naar een voordeligere leverancier.

De projectpromotor dient in de aanvraag aan te geven in welk geografisch werkingsgebied de dienstverlening zal worden aangeboden en hoe die zal worden gelinkt aan de werking van de energiehuizen.

De activiteiten waarvoor door de promotor minimaal resultaatsverbintenissen moeten worden voorgesteld

De promotor zal in zijn subsidieaanvraag minimaal voor volgende activiteiten concrete resultaatsverbintenissen voorstellen:

- Het creëren van promotiemateriaal dat gebruikmaakt van verschillende wervingsstrategieën aangepast aan meerdere doelgroepen;
- De omvang van het werkingsgebied, overeenstemmend met bijvoorbeeld dat van een voor te stellen aantal energiehuizen;
- Het maximaal sensibiliseren van huishoudens om op basis van een leveranciersvergelijking te beslissen om over te stappen naar een voordeligere leverancier;
- Het opzetten van samenwerkingen met terreinorganisaties die zich bezighouden met specifieke doelgroepen zoals ouderen of kwetsbare huishoudens;
- De uit de geboden dienstverlening voortvloeiende realisatie van een minimum aantal begeleide overstappen naar een voordeligere leverancier (minstens 600 op 1 jaar)
 - o 10% van de subsidie hangt af van het behalen van deze doelstelling.

De minimale rapporteringsvereisten

De promotor rapporteert per trimester schriftelijk aan het VEKA over de realisatie van de vastgelegde resultaatsverbintenissen waarbij minimaal het volgende wordt gerapporteerd:

- Het aantal huishoudens dat persoonlijk wordt geïnformeerd over de overstap naar een voordeligere leverancier op basis van een screening van de factuur voor elektriciteit en/of aardgas, met vermelding of ze al dan niet interesse hebben om over te stappen;
- Het aantal huishoudens dat verder wordt begeleid bij de overstap naar een voordeligere leverancier, opgesplitst naar enerzijds effectieve overstappen en anderzijds niet-gerealiseerde overstappen met vermelding van de reden;
- Voor de twee voorgaande bijkomend;
 - o het aantal huishoudens bij wie voorafgaand al een energiescan werd uitgevoerd;
 - o de woonplaats;
 - o de op basis van een leveranciersvergelijking verwachte te realiseren besparing, uitgedrukt in euro;
- Een overzicht van de organisaties waarmee op het terrein wordt samengewerkt.

In het eindverslag, dat na afloop van de projecttermijn wordt ingediend, wordt naast de hiervoor vermelde rapportage eveneens een beknopt beleidsadvies opgenomen aangaande:

- De continuering en/of opschaling van de tijdens het project ontwikkelde werking:
 - o Positieve en negatieve leerpunten: aanpak, tijdsinvestering, verhouding kosten-baten, bijkomende noden,

- De mogelijke verdere optimalisatie van de dienstverlening van de energiehuizen op het vlak van leveranciersvergelijking en begeleiding bij overstap.

Opvolging van de projecten

Het VEKA zal voor het energieconsulentenproject een begeleidingscomité samenstellen. De promotor zal op vraag van het begeleidingscomité schriftelijke toelichting verschaffen over de voortgang van het energieconsulentenproject.

Nadat de werkingsperiode van het energieconsulentenproject is afgesloten, wordt een eindverslag ingediend, met inbegrip van het financieel verslag.

Indiening van een subsidieaanvraag – uiterste indieningsdatum

Een promotor kan een aanvraag indienen door gebruik te maken van het specifieke aanvraagformulier voor deze oproep. Het gebruik van dit aanvraagformulier is verplicht. Het aanvraagformulier en de bijlage "projectbegroting" zijn beschikbaar op de website van het VEKA www.energiesparen.be/energieconsulenten.

De ondertekende papieren versie van het ingevulde aanvraagformulier en bijlage "projectbegroting" moeten uiterlijk op dinsdag 15 juni 2021 in het bezit zijn van het VEKA.

De promotor bezorgt het ondertekende aanvraagformulier en de vereiste bijlage "projectbegroting" aan:

Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
Energieconsulentenprojecten
Koning Albert II-laan 20 bus 17
1000 Brussel

De promotor bezorgt het VEKA ook een elektronische versie via energieconsulentenprojecten@vlaanderen.be.

Na de uiterste datum van indiening kunnen geen aanvragen meer worden ingediend in het kader van deze oproep. Er zijn dan ook geen wijzigingen meer mogelijk in de ingediende projectvoorstellen tenzij in het geval een aanvraag onontvankelijk blijkt en het VEKA de promotor alsnog de mogelijk biedt de subsidieaanvraag te vervolledigen (cf. infra 'beoordelingsprocedure en wijze van jurering').

Beoordelingsprocedure en wijze van jurering

Het VEKA beoordeelt na ontvangst van de subsidieaanvraag de ontvankelijkheid.

Elke aanvraag moet na ontvangst door het VEKA voldoen aan de in het besluit opgenomen ontvankelijkheidscriteria.

De toetsing op het gebied van ontvankelijkheid houdt nog geen appreciatie in. Het betreft enkel een controle op de naleving van de deelnemingsvoorwaarden.

Binnen een week na ontvangst deelt het VEKA de promotor schriftelijk mee of het aanvraagdossier al dan niet ontvankelijk is. In het geval een aanvraagdossier onontvankelijk is, vermeldt de schriftelijke kennisgeving de motivering en de mogelijkheid om alsnog binnen een termijn van tien dagen vanaf de datum van de kennisgeving de aanvraag te vervolledigen.

Vervolgens gaat het VEKA na of de ontvankelijke aanvragen voldoen aan de beoordelingscriteria (cf. infra 'de beoordelingscriteria en de wijze ervan').

De aanvragen worden beoordeeld door een jury die wordt samengesteld binnen het VEKA.

Per aanvraagdossier bepaalt de jury per beoordelingscriterium een score.

De optelsom van de scores per beoordelingscriterium levert per aanvraag een eindscore op 100 punten op. Op basis van deze eindscores wordt door het VEKA een rangschikking opgemaakt met per aanvraag een gemotiveerd advies.

Tot de budgettaire enveloppe die in het kader van de oproep is vastgelegd, opgebruikt is, sluit de minister met de best gerangschikte promotoren van wie de aanvraag minstens de minimumscore behaalde, een subsidieovereenkomst.

De minister bezorgt een gemotiveerde schriftelijke beslissing aan de promotoren die vanwege de rangschikking of de score van hun aanvraag niet in aanmerking komen voor een subsidie.

De beoordelingscriteria en de weging ervan

De volgende criteria worden bij de beoordeling van de subsidieaanvraag gehanteerd:

Beoordelingscriterium	Wegingscoëfficiënt
1° inspelen op beleidsaccenten	0.30
2° bereik en activatie doelgroep	0.25
3° gevraagd subsidiebedrag	0.25
4° deskundigheid en opgedane kennis	0.20

Duiding bij de beoordelingscriteria

1° de mate waarin het project inspeelt op de beleidsaccenten in de oproep

Speelt het voorstel in op de vermelde beleidsaccenten?

In hoeverre is het voorstel inhoudelijk en methodologisch uitgewerkt in een plan van aanpak? Is er een duidelijke en concrete planning van de activiteiten en te behalen mijlpalen over de hele projecttermijn?

In welke mate zijn de vooropgestelde resultaatsverbintenissen voor de geplande activiteiten duidelijk gekwantificeerd?

Zijn de aanpak en de vooropgestelde resultaatsverbintenissen haalbaar?

2° de deskundigheid en opgedane kennis van de promotor met betrekking tot het thema van de oproep

Worden projectmedewerkers met kennis van zaken en ervaring ingezet?

Hebben de promotor en desgevallend de partner(s) met gelijkaardige projecten naar de doelgroep eerder resultaten geboekt?

3° de mate waarin de promotor de doelgroep, vermeld in de oproep, bereikt en activeert

Hebben de promotor en desgevallend de partner(s) een bestaande werking en concrete organisatiedoelstellingen naar de doelgroep?

Beschikken de promotor en desgevallend de partner(s) over communicatiestructuren naar de doelgroep (geschreven, digitaal, beeld) en wat is het bereik?

Wordt duidelijk aangetoond dat de promotor en desgevallend de partner(s) in staat zijn om een duidelijke impact bij de doelgroep te realiseren? In welke mate legt het projectvoorstel de focus op prioritair te bereiken groep van huishoudens bij wie reeds een energiescan werd uitgevoerd?

4° de gevraagde subsidie voor het energieconsulentenproject

Hoe verhouden het gevraagde subsidiebedrag en de vooropgestelde impact bij de doelgroep zich ten opzichte van elkaar?

De minimumscore die behaald moet worden

De te behalen minimumscore voor een subsidieaanvraag bedraagt 60 op 100.

Uitbetaling van de subsidie:

De subsidie wordt als volgt uitbetaald:

1° een eerste schijf van 40% van de subsidie wordt uitbetaald na ondertekening van de subsidieovereenkomst en na indiening van een schuldvordering bij het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap;

2° een tweede schijf van 25% wordt uitbetaald na:

a) indiening van een schuldvordering;

b) ontvangst door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap van een vorderingsverslag nadat een derde van de projecttermijn verlopen is. Dat vorderingsverslag bevat een gedetailleerd overzicht

van de realisatie van de resultaatsverbintenis;

3° een derde schijf van 25% wordt uitbetaald na:

a) indiening van een schuldvordering;

b) ontvangst door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap van een vorderingsverslag nadat twee derde van de projecttermijn verlopen is. Dat vorderingsverslag bevat een gedetailleerd overzicht van de realisatie van de resultaatsverbintenis;

4° het saldo van 10% wordt uitbetaald nadat de looptijd is verstreken en na :

a) realisatie van minstens 600 begeleide overstappen naar een voordeligere leverancier (minstens 600 op 1 jaar);

b) indiening van een schuldvordering bij het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap;

c) indiening van een verklaring op erewoord van de promotor dat de ingediende

kosten niet gesubsidieerd werden of zullen worden door andere subsidieverstrekkingen;

c) goedkeuring door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap van het eindverslag, met inbegrip van het financiële verslag.

Informatie en contactpersonen

Op www.energiesparen.be/energieconsulenten vindt u naast deze oproep ook het aanvraagformulier (incl. bijlage 1 "projectbegroting").

Voor meer inlichtingen kan u terecht bij het VEKA.

- e-mail: energieconsulentenprojecten@vlaanderen.be

- telefonisch bij Roel Vermeiren: 02 553 46 25

Gezien om gevoegd te worden bij het ministerieel besluit houdende de organisatie van een oproep voor het indienen van voorstellen voor energieconsulentenprojecten 'Renovatiecoaches' 'Thermografie' en 'Proefprojecten voor de overstap naar een voordeligere leverancier'.

Brussel, 2 april 2021

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR